

3.8 Nacionalno preverjanje znanja 2025 iz geografije v 9. razredu

Poročilo

Struktura preizkusa za NPZ iz geografije se glede na leti 2017 in 2022, ko je potekalo preverjanje znanja na državni ravni, ni spremenila. Preizkus obsega približno tretjino nalog, ki preverjajo miselne procese na I. taksonomski stopnji, tretjina jih preverja miselne procese na II. taksonomski stopnji, ravno tako tretjina pa miselne procese na III. taksonomski stopnji. S preizkusom preverjamo vsebine, obvezne učne cilje in standarde znanja veljavnega učnega načrta v treh jasno ločenih sklopih: *Svet, Evropa in Slovenija*. Na NPZ 2025 se je pri geografiji preverjalo tudi znanje učencev osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom, za katere je bil preizkus znanja vsebinsko prilagojen. Poleg znanja geografije Slovenije se je preverjala tudi regionalna geografija Italije, vendar vsebinska prilagoditev ni vplivala na taksonomsko sestavo in težavnost preizkusa (Priloga 1).

NPZ 2025 iz geografije je opravljal reprezentativen vzorec devetošolcev, in sicer 5.141 učencev. Povprečno število točk na državni ravni je 22,25, kar predstavlja 44,50 odstotne točke. Standardni odklon znaša 17,00 odstotnih točk. Porazdelitev dosežkov je simetrična, rahlo zamaknjena v levo. Devet učencev ni doseglo nobene točke, najvišje doseženo število točk je bilo 48 (Priloga 2). Razlike v dosežkih med spoloma niso velike. Pri porazdelitvi dosežkov pa opazimo, da najnižje dosežke dosega več fantov, najvišje dosežke pa več deklet (Priloga 4). Razlika med dosežki glede na statistične regije je večja od 10 odstotnih točk (Priloga 5).

Analiza dosežkov je najbolj smiselna glede na taksonomsko stopnjo, na kateri naloga preverja znanje učencev (Priloga 3). Pri tem lahko ugotovimo naslednje skupne značilnosti v izkazanem znanju učencev:

- Nižji povprečni dosežek na državni ravni pri nalogah, ki preverjajo znanje na III. taksonomski stopnji, je pričakovan, saj so naloge kompleksne in zato zelo zahtevne.
- Bolj presenetljiv je nizek odstotek uspešno rešenih nalog na I. in II. taksonomski stopnji, za katere smatramo, da preverjajo temeljna znanja.

Med nalogami **na I. taksonomski stopnji** so učenci najuspešneje rešili naloge 25.1, 6.1, 24.1, 15.b, 29.1 in 20.2. Na uspešnost reševanja je verjetno vplival izbirni tip nalog, preverjanje dobro utrjenih posameznih strokovnih terminov (kmetijstvo) in geografskih imen (Apenini), ki se obravnavajo v več razredih. Najmanj uspešno so reševali naloge 4.1, 5.a, 24.2, 8.1, 24.3, 20.1, 14.2 in 14.1. Večina nalog je preverjala poznavanje geografskih strokovnih terminov, ki se jih obravnava v 6. in 7. razredu. Naloge so zahtevale samostojni zapis kratkega odgovora (rezervati, vetrovna roža, prisojna pobočja). Nekaterih od teh nalog učenci sploh niso začeli reševati.

Med nalogami **na II. taksonomski stopnji** so učenci najbolj rešili naloge 11.1, 9.1, 16.2, 25.2, 27.1 in 16.1. Pri teh nalogah učenci sicer izkazujejo razumevanje in zmožnost uporabe dodatnega gradiva (zemljevid, klimogram, preglednica), vendar te naloge ne zahtevajo zapisa samostojnega odgovora, temveč le obkroževanje ali slikovni odgovor. Pri nalogah 5.b, 19.1 in 26.2, ki so zahtevale poglobljeno branje z razumevanjem, so bili učenci bistveno manj uspešni.

Večino nalog **na III. taksonomski stopnji** je pričakovano uspešno rešilo manj kot 30 % učencev. Izjema so naloge 2.1, 13.1 in 2.2, ki zadevajo medpredmetno obravnavane vsebine (zmanjšanje uporabe plastike). Slabše rešene naloge so zahtevale zapis razlage vzročno-posledičnih povezav ob uporabi dodatnega gradiva (zemljevid, besedilo, slika). Zapis daljšega samostojnega odgovora se je za učence ponovno izkazal kot zelo zahteven.

Priporočila za pouk geografije

Za dosego višje kakovosti znanja je nujno stalno utrjevanje in ponavljanje osnovnih strokovnih terminov in zemljepisnih imen, ne glede na razred, v katerem je predvidena obravnava le-teh. Ob tem priporočamo, naj se slušna zaznava dopolnjuje z uporabo v novih situacijah in netipičnih nalogah. Poznavanje strokovnih terminov je predpogoj za uspešno reševanje nalog na višjih taksonomskih ravneh oziroma razumevanje geografskih procesov, uporabo znanja ob geografskem gradivu ter razvoj vzročno-posledičnega mišljenja. Pri vseh fazah učnega procesa priporočamo dejavnosti, ki zahtevajo utemeljevanje, pojasnjevanje, razlago, opisovanje v obliki daljših odgovorov tako pri ustnem, pisnem in drugih načinih dela. Pri razvijanju miselnih procesov na višjih taksonomskih ravneh naj učenci uporabljajo raznolika dodatna gradiva (zemljevid, slikovno gradivo, preglednice, grafikoni, besedila). Za boljše pisno izražanje moramo učence izpostavljati tudi oblikovanju daljših besedil z geografsko vsebino; tako učenci krepijo sposobnost vzročno-posledičnega mišljenja in ubesedovanja.

Priloge:

Priloga 1: Struktura in opis preizkusa znanja

Priloga 2: Osnovni statistični podatki in porazdelitev dosežkov v državi

Priloga 3: Specifikacijska tabela

Priloga 4: Dosežki po spolu

Priloga 5: Dosežki po regijah

Struktura in opis preizkusa znanja

1 Predmet: GEOGRAFIJA**2 Podlaga za preizkus**

Učni načrt. Program osnovna šola. Geografija (Elektronski vir)/predmetna komisija Karmen Kolnik ... (et al.). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.

Učni načrt. Dvojezična osnovna šola. Geografija (Elektronski vir)/predmetna komisija Karmen Kolnik ... (et al.). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.

Učni načrt. Osnovna šola z italijanskim učnim jezikom. Geografija (Elektronski vir)/predmetna komisija Karmen Kolnik ... (et al.). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.

3 Shema preizkusa

Opis	Predvideni čas	Delež v skupnem številu točk
Preizkus znanja z nalogami različnih tipov. Za učence ¹ obeh narodnih manjšin je preizkus vsebinsko prilagojen.	60 min	100 %

4 Tipi nalog in vrednotenje

Število nalog	Tipi nalog	Skupno število točk	Vrednotenje
do 35	naloge zaprtega tipa (alternativna izbira; izbirni tip z enim ali več pravnimi odgovori; dopolnjevanje z naborom ali brez nabora; povezovanje, urejanje in razvrščanje; kratki zaprti odgovori) in naloge polodprtega tipa (kratki polodprti odgovori) ²	50	Naloge so ovrednotene v skladu s točkovnikom.

¹ Moška slovnična oblika je uporabljena enakovredno za oba spola.

² Tipi nalog, povzeti po E-banki nalog RIC (elektronski vir).

5 Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Taksonomske stopnje	Delež v preizkusu
1. znanje in prepoznavanje: – naštevanje, prepoznavanje, obnavljanje geografskih vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, pojavov, dejavnikov, procesov, načel in posplošitev, – osnovno topografsko znanje in branje zemljevidov, – temeljne prostorske predstave, – branje preprostih grafičnih, tabelarnih in slikovnih prikazov.	30 %
2. razumevanje in uporaba: – interpretacija geografskih podatkov v različnih grafičnih prikazih, na zemljevidih in v drugem slikovnem gradivu, – primerjava in razlikovanje geografskih dejavnikov, pojavov in procesov.	35 %
3. analiza in sinteza: – samostojno reševanje problemov, – načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja, – interpretacija vzročno-posledičnih povezav, – vrednotenje geografskih dejavnikov, pojavov in procesov.	35 %

6 Opis preizkusa

V preizkusu bo do največ 35 nalog; približno tretjina jih bo iz regionalne geografije Slovenije, tretjina iz regionalne geografije Evrope in tretjina iz regionalne geografije sveta.

Preizkus je sestavljen tako, da različno zahtevne naloge dajo najvišji skupni seštevek 50 točk. Posamezne naloge so ovrednotene v skladu s točkovnikom.

S preizkusom preverjamo splošne in obvezne operativne cilje iz učnega načrta.

Znanje preverjamo na vseh treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji: znanje in prepoznavanje (dejstev, podatkov, geografskih imen ipd.), razumevanje in uporaba (pojasnjevanje, primerjanje in razlikovanje, razvrščanje) ter analiza in sinteza (presoja in sklepanje, prepoznavanje protislovnosti, uporaba poznanih informacij ob novih primerih, zveze, posplošitve, načrtovanje, vrednotenje, utemeljevanje).

Znanje pri večini nalog preverjamo z uporabo iztočnic kot so: zemljevidi, slike, skice, diagrami, besedila in preglednice. Iztočnice v preizkusu so črno-bele in barvne. Preizkusu je priložena tudi barvna priloga.

V preizkusu znanja za učence osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom se prilagodi do 50 % nalog iz tematskega sklopa *Slovenija*. V preizkusu znanja za učence dvojezičnih osnovnih šol pa se prilagodi največ 30 % nalog iz tematskega sklopa *Evropa*.

IZLOČENE VSEBINE

S preizkusi znanja se ne bodo preverjale vsebine oziroma cilji učnega načrta 9. razreda, ki se nanašajo na poznavanje naravno- in družbenogeografskih značilnosti posameznih pokrajin Slovenije. Preverjale pa se bodo vsebine in učni cilji, ki se nanašajo na Slovenijo kot celoto.

Iste vsebine bodo izločene tudi v preizkusih znanja za učence dvojezičnih osnovnih šol in osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom.

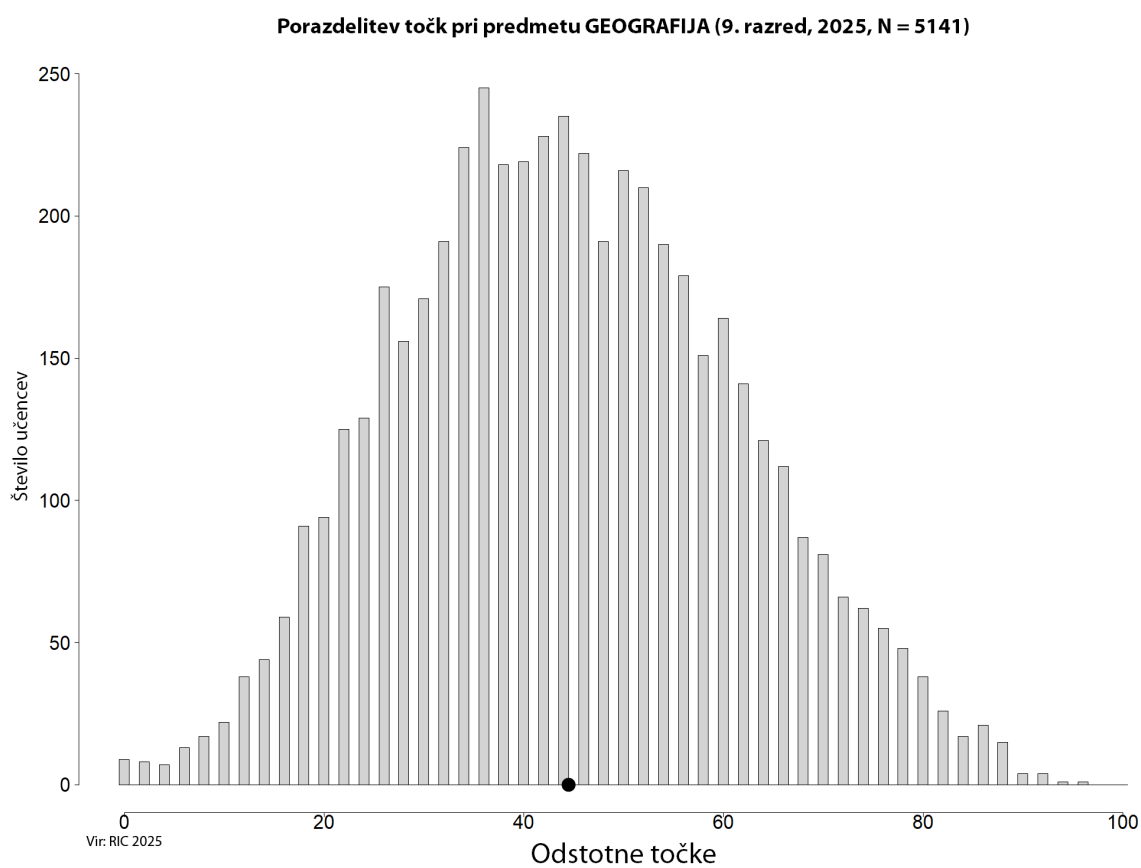
7 Pripomočki

Učenec prinese s seboj modro ali črno nalivno pero oziroma moder ali črn kemični svinčnik, svinčnik, barvne svinčnike, šilček, radirko in ravnilo.

Osnovni statistični podatki (geografija, 9. razred, NPZ 2025)

Število učencev	5141
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	22,25
Povprečno število odstotnih točk	44,50
Standardni odklon odstotnih točk	17,00
Indeks težavnosti	0,45
Indeks zanesljivosti	0,89

Porazdelitev dosežkov v državi (geografija, 9. razred, NPZ 2025)

[nazaj na Poročilo](#)

Specifikacijska tabela (geografija, 9. razred, NPZ 2025)

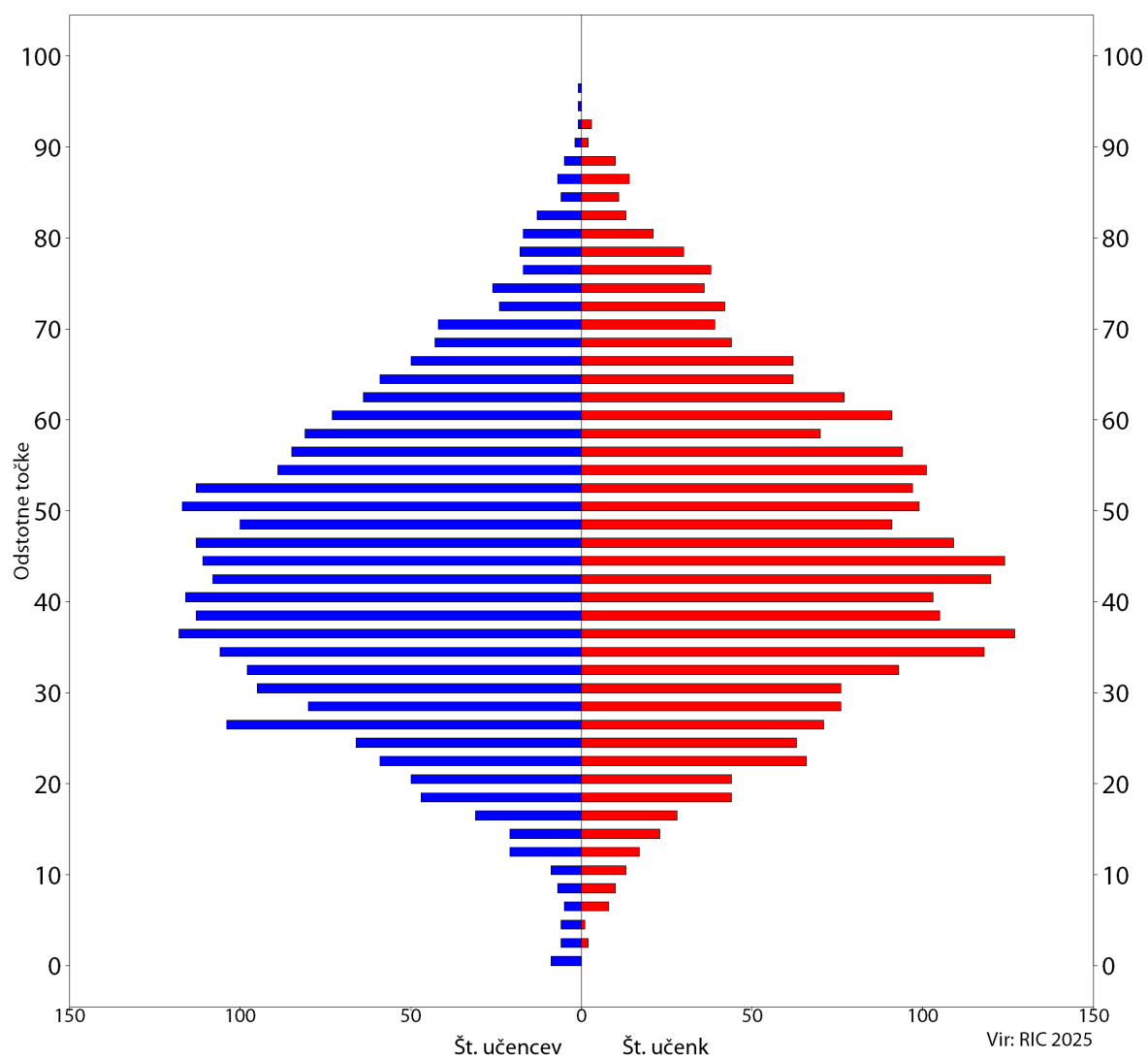
Oznaka naloge	Točke	Področje	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	IT	ID
1.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	imenujejo in pokažejo velike dele kopnega in morja na globusu ter zemljevidu sveta	M	II	0,70	0,30
2.1	1	Regionalna geografija sveta	Fizična geografija	ob študiju primerov z različnih celin spoznavajo žgoča vprašanja sodobnega sveta	S	III	0,79	0,30
2.2	1	Regionalna geografija sveta	Fizična geografija	ob študiju primerov z različnih celin spoznavajo žgoča vprašanja sodobnega sveta	S	III	0,65	0,34
3.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	določijo lego posameznih toplotnih pasov na zemljevidu sveta	M	I	0,50	0,48
4.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	se orientirajo in gibljejo v naravi s kompasom in zemljevidom	S	I	0,02	0,07
5.a	1	Obča geografija	Fizična geografija	se orientirajo in gibljejo v naravi s kompasom in zemljevidom	S	I	0,19	0,40
5.b	1	Obča geografija	Fizična geografija	se orientirajo in gibljejo v naravi s kompasom in zemljevidom	S	II	0,17	0,24
6.1	1	Obča geografija	Fizična geografija	spoznavajo različne načine življenja ljudi in njihove prilagoditve na prevladujoče reliefne oblike, podnebje in rastlinstvo	S	I	0,74	0,25
7.1	1	Regionalna geografija sveta	Severna Amerika	opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike	S	II	0,49	0,45
7.2	1	Regionalna geografija sveta	Severna Amerika	opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike	S	II	0,40	0,44
8.1	1	Regionalna geografija sveta	Severna Amerika	opišejo sestavo prebivalstva Severne Amerike	S	I	0,21	0,40
9.1	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	ob zemljevidu in slikovnem gradivu primerjajo podnebno-rastlinske pasove Avstralije	M	II	0,87	0,31
10.1	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija)	M	III	0,22	0,28
10.2	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija)	M	III	0,15	0,21
11.1	1	Regionalna geografija sveta	Avstralija z Oceanijo	sklepajo o vzrokih redke in zelo neenakomerne poselitve celine (Avstralija)	M	II	0,88	0,23
12.1	1	Regionalna geografija sveta	Azija	ob izbranih primerih opišejo način življenja ljudi v Evropi in Aziji	M	III	0,27	0,35
13.1	1	Regionalna geografija sveta	Azija	ob izbranih primerih opišejo način življenja ljudi v Evropi in Aziji	S	III	0,68	0,40
14.1	1	Regionalna geografija Evrope	Družnegeografske značilnosti Evrope	ob tematskem zemljevidu opišejo jezikovno in versko raznovrstnost Evrope in Azije in sklepajo o posledicah	M	I	0,44	0,41
14.2	1	Regionalna geografija Evrope	Družnegeografske značilnosti Evrope	ob tematskem zemljevidu opišejo jezikovno in versko raznovrstnost Evrope in Azije in sklepajo o posledicah	M	I	0,43	0,29

Oznaka naloge	Točke	Področje	Vsečina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	IT	ID
15.a	1	Regionalna geografija Evrope	Naravnogeografske značilnosti Evrope	določijo geografsko lego Evrope ter poimenujejo večje polotoke in otoke, gorovja, nižine in morja	M	II	0,45	0,47
15.b	1	Regionalna geografija Evrope	Naravnogeografske značilnosti Evrope	določijo geografsko lego Evrope ter poimenujejo večje polotoke in otoke, gorovja, nižine in morja	M	I	0,71	0,41
16.1	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	na podlagi klimogramov in slikovnega gradiva sklepajo o podnebjju in rastlinstvu Južne Evrope	M	II	0,76	0,26
16.2	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	na podlagi klimogramov in slikovnega gradiva sklepajo o podnebjju in rastlinstvu Južne Evrope	M	II	0,82	0,32
17.1	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	ob izbranih primerih opišejo značilnosti gospodarstva s poudarkom na turizmu (Južna Evropa)	M	III	0,28	0,42
17.2	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	ob izbranih primerih opišejo značilnosti gospodarstva s poudarkom na turizmu (Južna Evropa))	M	III	0,32	0,43
18.a	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	opisejo načine, kako človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo (Južna Evropa)	S	II	0,34	0,41
18.b	1	Regionalna geografija Evrope	Južna Evropa	opisejo načine, kako človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo (Južna Evropa)	S	II	0,49	0,37
19.1	1	Regionalna geografija Evrope	Severna Evropa	opisejo podnebne značilnosti in reliefne oblike v Severni Evropi ter jih primerjajo med seboj z vidika možnosti poselitve	S	II	0,24	0,22
20.1	1	Regionalna geografija Evrope	Severna Evropa	na zemljevidu določijo in opredelijo geografsko lego Severne Evrope glede na toplotne pasove in imenujejo države	S	I	0,41	0,36
20.2	1	Regionalna geografija Evrope	Severna Evropa	ob klimogramih razložijo podnebje ter sklepajo o rastlinstvu in načinu življenja v Severni Evropi	S	I	0,61	0,40
21.1	1	Regionalna geografija Evrope	Družneogeografske značilnosti Evrope	ob študiju primerov spoznavajo aktualna vprašanja Evrope v navezavi na njeno zgodovino	S	III	0,20	0,41
21.2	1	Regionalna geografija Evrope	Družneogeografske značilnosti Evrope	ob študiju primerov spoznavajo aktualna vprašanja Evrope v navezavi na njeno zgodovino	S	III	0,18	0,42
22.1	1	Regionalna geografija Evrope	Vzhodna Evropa	ob klimogramih, slikovnem gradivu in zemljevidu sklepajo o podnebjju in življenjskih razmerah ljudi (Vzhodna Evropa in Severna Azija)	M	III	0,21	0,38
22.2	1	Regionalna geografija Evrope	Vzhodna Evropa	ob klimogramih, slikovnem gradivu in zemljevidu sklepajo o podnebjju in življenjskih razmerah ljudi (Vzhodna Evropa in Severna Azija)	M	III	0,17	0,40
23.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Lega Slovenije	ob ustreznem zemljevidu opredelijo lego Slovenije	M	II	0,55	0,34
23.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Lega Slovenije	ob ustreznem zemljevidu opredelijo lego Slovenije	M	II	0,62	0,24

Oznaka naloge	Točke	Področje	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	IT	ID
24.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali	M	I	0,73	0,40
24.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali	M	I	0,20	0,34
24.3	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	razložijo glavne faze nastanka današnjega reliefa Slovenije in dejavnike, ki so ga oblikovali	M	I	0,24	0,39
25.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Naravnogeografske značilnosti Slovenije	spoznavajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	0,90	0,27
25.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	spoznavajo geografske značilnosti Slovenije	M	II	0,80	0,36
26.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	razumejo najpomembnejše naravno- in družbenogeografske pojave in procese ter njihovo sovplivanje na prebivalstvo in gospodarstvo (Slovenija)	S	II	0,48	0,35
26.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	razumejo najpomembnejše naravno- in družbenogeografske pojave in procese ter njihovo sovplivanje na prebivalstvo in gospodarstvo (Slovenija)	S	II	0,26	0,29
27.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	povezujejo gospodarski razvoj in izobrazbeno strukturo prebivalstva (Slovenija)	S	II	0,79	0,34
28.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	povezujejo gospodarski razvoj in izobrazbeno strukturo prebivalstva (Slovenija)	S	III	0,32	0,45
29.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU	S	I	0,70	0,37
30.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU	S	III	0,16	0,36
30.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	razložijo vzroke in posledice selitev prebivalstva v Sloveniji in EU	S	III	0,13	0,37
31.1	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	na zemljevidu pokažejo najpomembnejše prometne povezave v Sloveniji in ovrednotijo njihov pomen pri povezovanju s preostalim delom Evrope in sveta	S	III	0,21	0,37
31.2	1	Regionalna geografija Slovenije	Družneogeografske značilnosti Slovenije	na zemljevidu pokažejo najpomembnejše prometne povezave v Sloveniji in ovrednotijo njihov pomen pri povezovanju s preostalim delom Evrope in sveta	S	III	0,17	0,38

nazaj na [Poročilo](#)

Dosežki po spolu (geografija, 9. razred, NPZ 2025)

[nazaj na Poročilo](#)

Dosežki po regijah (geografija, 9. razred, NPZ 2025)

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	38,58	15,88	298	10
Goriška regija	51,75	17,23	307	7
Primorsko-notranjska regija	44,44	15,01	147	4
Gorenjska regija	44,96	16,88	504	8
Osrednjeslovenska regija	45,65	17,49	1362	23
Jugovzhodna Slovenija	43,98	17,31	415	9
Posavska regija	45,74	16,57	228	6
Zasavska regija	44,73	16,38	143	3
Savinjska regija	44,18	15,96	622	15
Koroška regija	41,59	16,50	147	4
Podravska regija	42,70	16,71	719	21
Pomurska regija	42,76	16,91	249	9

[nazaj na Poročilo](#)